

на землі сільськогосподарського призначення, реформування сільськогосподарських підприємств. Тобто були створені усі передумови для розвитку сільського господарства. Однак до цього часу не врегульовані наступні проблемні питання, які гальмують аграрне виробництво: 1) високе техногенне та антропогенне навантаження на ґрунти, яке посилюється дією природних чинників; 2) невідповідність вітчизняної продукції сільського господарства міжнародним стандартам якості та санітарним нормам (Україна відстає на 10 років по врожайності від розвинутих країн); 3) незавершеність реформування земельних відносин; 4) низький рівень інвестування сільськогосподарської галузі; 5) високий рівень освоєння сільгоспугідь (71% - частка земель сільськогосподарського призначення); 6) нерозвиненість інфраструктури заготівлі та збуту сільгосппродукції; 7) кризові явища у тваринництві; 8) збільшення собівартості і вирощування, і реалізації сільськогосподарської продукції; 9) відсутність цілісного прозорого ринку сільгосппродукції (20 млрд. грн в рік втрачає держава через тіньові схеми в АПК); 10) високий рівень процентних ставок за кредитами банків (80% сільськогосподарських компаній збиткові); 11) низький рівень матеріально-технічного забез-

печення аграрних підприємств, їх низькі капіталоозброєність та капіталооснащеність (40% техніки застаріло).

Незважаючи на вищесказане сьогодні Україна займає 1 місце в світі по виробництву меду (98% виготовляється приватними підприємцями); 2 місце – по виробництву і експорту соняшникової олії, вирощуванню соняшника (93% виробленої олії – експорт, 95% світового ринку соняшникової олії контролює Україна) та по експорту горіхів, кукурудзи та ріпаку; 3 місце – по експорту зернових після США і ЄС та по вивозу заморожених ягід. Експорт сільськогосподарської продукції з України в ЄС за останні 10 років збільшився в 4 рази, 40% хліба в Ізраїлі випікають з української муки; 90% кукурудзи, що імпортується до Китаю – купується в Україні.

Забезпечення пріоритетності розвитку сільського господарства є основою продовольчої безпеки країни. Головним завданням є реформування агропромислового комплексу, як складової частини економіки України, що охоплює перетворення його на високоєфективний, конкурентоспроможний на внутрішньому і зовнішньому ринках сектор економіки держави та міцну економічну основу соціально-економічного розвитку.

УДК 631.1:304

Крушельницький М.В. кандидат економічних наук, старший науковий співробітник відділу організації менеджменту, публічного управління та адміністрування
 ННЦ «Інститут аграрної економіки»
 E-mail: boss.krushelnickiy@ukr.net

СОЦІАЛЬНА СПРЯМОВАНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ФОРМУВАНЬ

Розвиток сільських територій та добробут їх жителів залежить не лише від ефективності відповідної політики держави і органів місцевого самоврядування, але й від соціально-економічної активності суб'єктів господарювання.

Метою роботи є поглиблення теоретичних, концептуальних і організаційних засад соціальної спрямованості діяльності аграрних формувань та розроблення практичних рекомендацій щодо стимулювання активної участі суб'єктів господарювання у вирішенні питань збалансованого розвитку сільських територій та забезпеченні добробуту їх жителів.

Сільськогосподарські підприємства, поряд з економічною та екологічною функцією, виконують також соціальну функцію, що спрямована на задоволення духовних і матеріальних умов існування людини та соціальних потреб життєдіяльності особистості.

Соціальною відповідальним суб'єктом аграрної сфери можна вважати сільськогосподарське підприємство, економічна діяльність якого здійснюється з метою не лише отримання прибутку, але й досягнення соціального та економічного ефекту від своєї діяльності.

Як свідчать результати проведеного дослідження, ініціативи у соціальній діяльності при- таманні усім суб'єктам господарювання аграр-

ної сфери, незалежно від того, якою є кількість їхніх засновників, чи походять вони з регіону, в якому працюють, і незалежно від розміру та організаційно-правової форми аграрних підприємств. Основним джерелом ідей для розробки і впровадження програм (заходів) із соціальної відповідальності для переважної більшості підприємств (71%) є керівництво компанії. У кожному четвертому підприємстві (27,5%) пропозиції для розробки і впровадження програм (заходів) із соціальної відповідальності подають працівники компанії. Найменше підприємства отримують пропозицій або ідей від органів місцевої влади (18%), громадськості (13%) та бізнес-партнерів (5%). Для кожного десятого підприємства (10%) джерелом ідей для впровадження соціальної відповідальності є випадкова інформація (ЗМІ).

Ключовими бар'єрами для розвитку соціальних ініціатив на селі є, з одного боку, небажання великої частини аграріїв свідомо, ініціативно та добровільно надавати посильну допомогу у розвитку сільських громад та територій, а з іншого – несприятливі податкові, інвестиційні, інші економічні та інституційні умови, що створені державою для функціонування аграрних підприємств у цілому та реалізації їх соціальних функцій зокрема.